

פרשת ויגש

אני יוסף, העוד אבי חי (מה, ג)

שאלה זו ("העוד אבי חי") נראית כתמוהה, הרי אך זה הרגע האריך יהודה להבהיר לו שיעקב חי (שכן כל תחנוני יהודה נסובו סביב הטענה, שאם בנימין יישאר במצרים, יעקב לא יוכל לשאת זאת וכו').

"הכתב והקבלה" מתרץ בשם רלב"ג, שיוסף לא סמך על מה שאמר יהודה קודם לכן, שהרי ייתכן שיהודה שיקר כדי להינצל מהשליט המצרי (בטרם ידע שהשליט הוא יוסף). לכן שואל אותו יוסף שוב-כעת אחר שנודע לך שאני יוסף, אמור לי את האמת, האם אבי חי (ובזה יובן גם מבנה המשפט - אני יוסף, העוד אבי חי? כלומר האם כעת, לאחר שידוע לך שאני יוסף, אמור לי העוד אבי חי).

הבית הלוי מתרץ באופן אחר: המלים "אני יוסף, העוד אבי חי", אינן רק שאלה גרידא, אלא תוכחה גלויה וסתירה לכל טענותיו של יהודה. שכן כל טענת יהודה לעיל הייתה, שאע"פ שמצד הדין מגיע לבנימין העונש להישאר עבד, מכל מקום אין להענישו כי הדבר יפגע ביעקב עד שייתכן שימות ("והיה בראותו כי אין הנער ומת"). על כך מוכיחו יוסף-אם כן מדוע לא עשיתם את אותו חשבון כשזממתם להרגני ואח"כ למכרני? האם אז לא חששתם לחיי יעקב? והמשפט כולו מתפרש כך: "אני יוסף", אני הוא יוסף שמכרתם, "העוד אבי חי", האם לא חששתם להרוג את אבי אז, כשם שאתם חוששים כעת בעניין בנימין?

מקור: אתר לימוד יומי